

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Біологічний факультет
Кафедра фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти

СИЛАБУС КУРСУ

ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАТЬ ТА ПЕРША ДОЛІКАРСЬКА ДОПОМОГА

Рівень освіти:	Перший (бакалаврський)
Галузь знань:	03 Гуманітарні науки
Спеціальність:	03 Гуманітарні науки
Спеціалізації:	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
Обсяг:	3 кредити, загальна кількість годин – 90, з них: Для очної форми навчання – 20 лекційних, 10 практичних, 60 годин самостійної роботи Для заочної форми навчання – 6 лекційних, 4 практичних, 80 годин самостійної роботи
Семестр, Рік	1-й семестр, 1-й рік навчання
Дні, Час, Місце:	Згідно з розкладом
Викладач (-і)	Вадим Васильович ПСНОВ , к. пед. н., доцент Світлана Петрівна ГВОЗДІЙ , д. пед. н., професор Любов Миронівна ПОЛЩУК , старший викладач
Контактний тел.	+38-0482-631381
E-mail:	v.penov@onu.edu.ua
Робоче місце	Кафедра фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти, пров. Шампанський 2а, (поряд із входом в гуртожиток № 9 ОНУ)
Консультації	<i>Очні консультації: середа, 13.00-14.00</i> <i>Онлайн-консультації: у Telegram, на платформі Zoom</i>

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом, в приміщенні кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти. У позааудиторний час: усі поточні питання обговорюються в робочих чатах у Telegram або електронною поштою.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Вивчення навчальної дисципліни «Основи медичних знань та перша долікарська допомога» передбачає формування знань та вмінь щодо базових понять в сфері охорони здоров'я, оцінки функціонального стану організму людей різних вікових груп, а також ознак захворювань внутрішніх органів; методів профілактики захворювань, отруєнь і травм; визначення стратегій та алгоритмів дій при виникненні захворювань, травм чи нещасних випадків; з основ догляду за хворими.

Курс допомагає майбутнім фахівцям опанувати медичну термінологію, кваліфікувати основні групи захворювань та невідкладних станів в медицині, розуміти причинно-наслідкові зв'язки між факторами ризику, спадковістю та медичними станами, набути навичок надання першої долікарської допомоги при травмах, кровотечах, отруєннях і загрозливих для життя станах та здобути компетентності щодо принципів долікарської допомоги у мирний та військовий час відповідно до затверджених протоколів.

Розуміння медичних станів та причин їх виникнення допомагатиме будувати персональні стратегії щодо збереження здоров'я.

Об'єкт навчальної дисципліни: стан людського організму під дією різних несприятливих та патогенних факторів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є невідкладні стани, які несуть загрозу життю та здоров'ю людини при гострих захворюваннях, травмах, нещасних випадках і засоби долікарської допомоги та профілактики невідкладних станів.

Мета курсу.

Мета навчальної дисципліни «Основи медичних знань та перша долікарська допомога» полягає у набутті здобувачами загальних та фахових компетентностей, що проявляються в систематизованих теоретичних знаннях, практичних навичках й вміннях, які необхідні для надання першої домедичної допомоги при невідкладних станах та нещасних випадках, що можуть виникнути у людини в повсякденній діяльності. *Навчити* здобувачів практичним методами оцінки функціонального стану організму людей різних вікових груп, методам профілактики захворювань, отруєнь і травм. *Виробити* у здобувачів вміння своєчасно розпізнати основні ознаки захворювань, отруєнь та травм, які становлять небезпеку для життя і здоров'я людини. *Сформувати* у здобувачів практичні навички надання першої долікарської допомоги при різних надзвичайних ситуаціях, невідкладних станах та проведення профілактично-оздоровчої роботи з питань охорони життя і здоров'я, які необхідні майбутньому фахівцю у відповідності до кваліфікаційної характеристики випускника, що передбачені чинними Державними освітніми стандартами.

Завдання дисципліни:

Методичні: викласти теоретичні основи першої домедичної допомоги при різноманітних невідкладних станах, гострих захворюваннях; сформувати у здобувачів знання з дисципліни: «Основи медичних знань та перша долікарська допомога» для застосування отриманих знань на практиці.

Пізнавальні: дати уявлення про сучасні методи профілактики інфекційних та неінфекційних захворювань, отруєнь і травм; озброїти знаннями закономірностей змін у стані здоров'я хворих, факторах соціально-економічного, біологічного, антропогенного, медичного характеру, що впливають на нього.

Практичні: дати змогу майбутнім фахівцям опанувати практичні навички з даної дисципліни для надання першої домедичної допомоги при різних надзвичайних ситуаціях, невідкладних станах та проведення профілактичних заходів спрямованих на запобігання невідкладних станів.

Очікувані результати

Знати:

- ✓ Ознаки невідкладних станів при захворюваннях, отруєннях та травмах життєво важливих органів і систем;
- ✓ Клінічні ознаки інфекційних хвороб, що набули соціального значення, та основні профілактичні заходи;
- ✓ Принципи застосування лікарських препаратів та предметів догляду за хворими та дітьми;
- ✓ Методи і способи надання першої домедичної допомоги у загрозливих для життя станах при отруєннях, захворюваннях органів дихання, серцево-судинної системи, систем травлення та сечовиділення; при травмах життєво важливих органів та систем;
- ✓ Методи догляду за хворими;

- ✓ Правила транспортування поранених і хворих.

Вміти:

- ✓ Надати долікарську допомогу при травмі або захворюванні;
- ✓ Виконати ін'єкції лікарських речовин внутрішкірно для виявлення алергії на цю лікарську речовину;
- ✓ Виконати ін'єкції внутрішньом'язово;
- ✓ Накласти бинтові пов'язки на різні ділянки тіла людини;
- ✓ За типовими ознаками давати попередню оцінку стану хворого або потерпілого;
- ✓ Проводити штучне дихання та непрямий масаж серця;
- ✓ Проводити тимчасову зупинку різних видів кровотеч;
- ✓ Надавати першу домедичну допомогу при відкритих та закритих ушкодженнях різної локалізації;
- ✓ Користуватися предметами догляду за хворими;
- ✓ Надавати першу домедичну допомогу в невідкладних станах, які виникають при захворюваннях органів дихання, серцево-судинної системи, систем травлення та сечовиділення;
- ✓ Винести, перенести, погрузити на транспорт і транспортувати хворих і травмованих.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (20/6 год.) та практичних занять (10/4 год.), організації самостійної роботи студентів (60/80 год.). Години вказано відповідно для очної та заочної форм навчання.

Методи навчання

Під час проведення лекційних занять будуть застосовуватись такі методи навчання:

- *Словесні:* лекції (традиційні, проблемні, лекції-візуалізації) із використанням мультимедійних технологій, пояснення, розповідь, бесіда, обговорення проблемних ситуацій, мозковий штурм, аналіз відео- і фотоматеріалів, обмін думками, захист доповідей.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.

Під час проведення практичних занять будуть застосовуватись такі методи навчання:

- *Практичні:* вправи; відпрацювання практичних навичок надання першої долікарської допомоги; розв'язання ситуаційних задач; виконання практичних робіт.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Перша долікарська допомога в загрозливих для життя станах, що виникають при захворюваннях та отруєннях.

Тема 1. Перша домедична допомога в загрозливих для життя станах, що виникають при захворюваннях серцево-судинної системи

Тема 2. Основні принципи застосування лікарських препаратів

Тема 3. Перша домедична допомога в загрозливих для життя станах, що виникають при захворюванні органів дихання

Тема 4. Перша домедична допомога в загрозливих для життя станах, що виникають у процесі сечовиділення та при захворюваннях системи травлення

Тема 5. Перша домедична допомога в загрозливих для життя станах при гострих отруєннях дорослих та дітей

Змістовий модуль 2. Перша долікарська допомога в загрозливих для життя станах, що виникають при нещасних випадках та в умовах надзвичайних ситуацій воєнного характеру.

Тема 6. Травми, їх види, ускладнення, електротравми. Перша долікарська допомога. Реанімаційні заходи.

Тема 7. Десмургія. Методи накладання пов'язок та іммобілізуючих шин.

Тема 8. Види кровотеч. Методи і способи тимчасової зупинки кровотечі.

Тема 9. Основи тактичної медицини. Тактична медицина НАТО - алгоритм MARCH.

Перша домедична допомога при опіках, відмороженні.

Перелік рекомендованої літератури

1. Тарасюк В.С., Матвійчук М.В., Паламар В.В. Медицина надзвичайних ситуацій. Організація надання першої медичної допомоги. Київ: ВСВ «МЕДИЦИНА», 2017. 528 с.

2. Основи медичних знань та долікарської допомоги: підручник для вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації / Я.І. Федонюк, В.С. Грушко, О.М. Довгань та ін.; за ред. Я.І. Федонюка, В.С. Грушка. Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2012. 728 с.

3. Кудін С.Ф. Інфекційні хвороби, які набули соціального значення: тексти лекцій: навч.-метод. посіб. для студентів і викладачів вищих педагогіч. навч. закладів / С.Ф. Кудін, О.В. Савонова, Ю.В. Козерук ; [за ред. Кудіна С.Ф.] Чернігів: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, 2017. 80 с.

4. Мойсак Олександр Данилович. Основи медичних знань і охорони здоров'я: навчальний посібник. 6- те вид., випр. та допов. Київ: Арістей, 2011. 496 с.

5. Нестерова С.Ю. Валеологія і основи медичних знань: тексти лекцій (Частина I). Посібник для студентів інституту фізичного виховання та спорту. Вінниця: ВДПУ, 2014. 126 с.

6. Індекс здоров'я. Україна – 2019. Результати загальнонаціонального дослідження. Київ, 2020. URL : https://health-index.com.ua/HI_Report_2019_Preview.pdf

7. Чорна В.В., Хлестова С.С., Гуменюк Н.І., Махнюк В.М., Сидорчук Т.М. Показники захворюваності і поширеності та сучасні погляди на профілактику хвороб. *Вісник Вінницького національного медичного університету*. 2020. Т. 24, №1. С. 158-164. URL : <file:///C:/Users/Vadym/Downloads/745-Article%20Text-1431-1-10-20200518.pdf>

Методичні рекомендації викладачів кафедри можна знайти у філіях Наукової бібліотеки ОНУ або у відкритому доступі в репозитарії за покликанням: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/>

1. Бурденюк Р.В., Гвозд'їй С.П. Основи медичних знань та перша долікарська допомога: Курс лекцій для здобувачів вищої освіти немедичних спеціальностей денної та заочної форм навчання / Р.В. Бурденюк, С.П. Гвозд'їй. Одеса, ОНУ, 2021. 156 с.

2. Баштан С.О. Основи медичних знань: Практикум для студентів педагогічних спеціальностей денної та заочної форм навчання / С.О. Баштан, С.П. Гвозд'їй, В.В. Пенюв. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 88 с.

3. Бурденюк Р.В. Медицина катастроф та медико-санітарна підготовка: Практикум для студентів природничих спеціальностей денної та заочної форм навчання / Бурденюк Р.В., Гвозд'їй С.П. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2020. 104 с.

4. Гвозд'їй С.П., Поліщук Л.М. Домедична допомога у надзвичайних ситуаціях: поранення, переломи, вивихи: Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з дисциплін «Медико-санітарна підготовка», «Основи медичних знань», «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці», «Цивільний захист» для студентів усіх спеціальностей та форм навчання. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 48 с.

5. Гвозд'їй С.П., Поліщук Л.М. Профілактика захворювань, що набули соціального значення, у закладах освіти: методичні рекомендації до практичних занять із дисциплін «Інноваційні технології навчання біології, основ здоров'я та природознавства», «Культура здоров'я та безпеки», самостійної та позааудиторної роботи студентів педагогічних спеціальностей денної та заочної форм навчання. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 54 с.

6. Пенюв В.В. Особливості надання першої допомоги при надзвичайних для життя та здоров'я станах: метод. матеріали. Одеса.: ОНУ імені І.І. Мечникова, 2017. 60 с.

7. Вивчення ефективності навчання студентів основ безпеки та здоров'я на засадах

суб'єкт-суб'єктної взаємодії: Монографія / Гвозд'їй С.П., Пенів В.В., Баштан С.О., Поліщук Л.М. та ін. Одеса: Одеський національний університет, 2021. 345 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного та періодичного контролю. Кожний змістовий модуль включає бали за роботу здобувача на лекційних та практичних заняттях (усне опитування, робота в групах, тестовий контроль знань, модульна контрольна робота), виконання самостійної роботи. Усі види робіт (практичні роботи, доповіді/презентації, їх захист, виконання практичних навичок, творчі завдання тощо, які виконує здобувач за визначеною тематикою) обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

Види контролю:

Поточний контроль проводиться у вигляді усного опитування (індивідуальне, фронтальне, співбесіда), оцінювання розв'язання розрахункових задач, оцінювання виконання практичних навичок; оцінювання виконання самостійної роботи, доповідей/презентацій. Оцінка за кожну виконану практичну роботу.

Періодичний контроль – контрольна робота за змістовим модулем у формі письмових тестових завдань.

Підсумковий контроль – залік. Підсумкова оцінка складається з суми балів, отриманих за результатами поточного й періодичного контролю.

Результати академічної успішності студентів виставляються у вигляді оцінки за національною шкалою, 100-бальною та шкалою ЄКТС.

Розподіл балів за видами навчальної роботи, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль												Сума балів
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					Індивідуальне самостійне завдання (ІЗ)**	
T1	T2	T3	T4	T5	ПР1 – ПР3	T6	T7	T8	T9	ПР4 – ПР7	20	100
2	2	2	2	2	18	2	2	2	2	24		
Контрольна робота* за змістовим модулем 1 – 10						Контрольна робота за змістовим модулем 2 – 10						

T – тема

ПР – практична робота

*Примітка: Контрольна робота за змістовим модулем здійснюється у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. Тестові письмові завдання для модульних контрольних робіт складаються з 10 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу модуля. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання здобувач отримує 1 бал.

Самостійна робота студентів.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу виконується у бібліотеці, навчальних аудиторіях і лабораторіях кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти, комп'ютерних класах університету (у т.ч. наукової бібліотеки), а також у домашніх умовах.

До самостійної роботи відноситься: підготовка до лекцій, практичних занять. Обов'язковою складовою для оцінки виконання самостійної роботи здобувача вищої освіти є підготовка **Індивідуального завдання** - у вигляді презентації: вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел. Підготовка доповіді у вигляді презентації. Виконання індивідуального завдання зараховується студенту лише після успішного його захисту на занятті. Тему здобувач обирає з наведеного переліку «Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної дисципліни «Основи медичних знань та перша долікарська допомога».

Отримання додаткових балів або вибір альтернативного завдання у разі неможливості виконання завдань з практичних занять чи самостійної роботи (наприклад, здобувач перебуває на окупованій території, за кордоном).

Здобувач може самостійно обрати завдання, які спроможний виконати в своїх умовах для того, **щоб отримати додаткові бали:**

1. Створення соціальних відеороликів в рамках проекту кафедри «SAVE YOUR LIFE» з метою популяризації здорового та безпечного способу життя.

1.1. Домедична допомога у невідкладних станах: при знепритомленні, судомах (епілептичний напад), опіках, кровотечах, ураженні електричним струмом, отруєннях, переломах та ін.

1.2. Профілактика негативних звичок (паління, наркоманія, алкоголізм, ігроманія та ін.).

1.3. Профілактика інфекційних захворювань (ВІЛ/СНІД, інфекції, що передаються статевим шляхом, туберкульоз та ін.).

Оцінюється рівень обізнаності з питань, які відображені у відеороботі, інформативність, наочність, залучення інших осіб, монтаж, тривалість. До 15 балів за підготовлену роботу тривалістю не більше 5 хвилин.

2. Робота в мережі Інтернет:

2.1. підготовка / підбір, монтаж відеоматеріалів з тем дисципліни (до 7 балів за змонтований відеоматеріал з різних джерел тривалістю до 15 хвилин);

2.2. добір матеріалів, статистичних даних, опитувань, наукових публікацій / досліджень з тем дисципліни (до 10 балів за матеріал з різних джерел кількістю не менше 10 сторінок);

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Навчальна дисципліна має практично-тренінгове спрямування та потребує відпрацювання практичних навичок із використанням різноманітних технологій. Присутність студентів на практичних заняттях, поточному та періодичному контролі є невід’ємною частиною загальної підсумкової оцінки. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10%). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується [Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова \(polozhennya-antiplagiat-2021.pdf \(onu.edu.ua\) .](#)

Політика щодо відвідування: Відвідування практичних занять є обов’язковим. Пропущені практичні заняття мають бути відпрацьовані. Здобувач, який має пропуски практичних занять, повинен їх самостійно опрацювати. Враховується присутність студента на лекційних заняттях та його активність під час занять – заохочується **бонусними балами**.

В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються [Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ \(poloz-org-osvit-process 2022.pdf \(onu.edu.ua\) .](#) За об’єктивних причин в окремих випадках за погодженням з деканатом навчання може відбуватися з використанням технологій дистанційного навчання.

Мобільні пристрої: допускається використання мобільних додатків, INTERNET-мережі, електронних девайсів під час самостійної роботи, у завданнях, які це передбачають. Під час тестування та контрольних заходів – заборонено.

Поведінка в аудиторії: заохочується активна участь під час інтерактивних лекцій, під час практичних занять, у т.ч. з елементами тренінгів, передбачається відключення мобільних пристроїв, не вітаються запізнення та розмови телефоном тощо.

Під час проведення очних занять **в умовах особливого епідемічного режиму** (адаптивного карантину) – викладачі та студенти мають перебувати в правильно одягнених захисних медичних масках або респіраторах. **В аудиторію не допускаються викладачі та здобувачі** вищої освіти, які мають температуру тіла **вище 37.2 °С**.